

Jaarplan 2020 Oekraïne Zending

OEKRAÏNE ZENDING BESTUUR

Voorzitter

Wouter Pansier

Secretaris

Marianne Heidema

Penningmeester

Geert Venhuizen

Visie & Strategie

Jelle Drijfhout

Voorlichting & Communicatie

webmaster

Jaap Meijer

Toegevoegd aan het bestuur

Boekhouder

Bert Haaksema

Notulist

Piet Houtman

Inhoud

1.	Seminarie ERSU.....	2
2.	UERC.....	3
3.	Churchplants.....	4
4.	Pensioenen en sociaal fonds.....	4
5.	Vastgoed.....	5
7.	Partnerschap relaties tussen kerkelijke gemeenten NL-UERC.....	6
8.	Financiën en quota.....	6
9.	Verplichtingen in NL.....	7

Inleiding

In 2018 is op de algemene vergadering een meerjarenbeleidsplan voor Oekraïne zending vastgesteld dat loopt van 2019 tot en met 2024. Dat nemen we als uitgangspunt voor het jaarplan voor 2020.

In dit jaarplan een toespitsing voor het komende jaar, met soms vooruitblik op volgende jaren. In deze tekst waar mogelijk ook een koppeling met de begroting. Waar keuzes zijn gemaakt worden in een voetnoot alternatieve overwegingen weergegeven.

Het jaarplan dient tevens als toelichting op de begroting.

De volgende onderwerpen verdienen in 2020 aandacht:

1. Seminarie ERSU

In September 2019 is het gebouw van het seminarie officieel geopend. Een prachtige mijlpaal in de geschiedenis van ERSU. Vanaf nu heeft het seminarie een eigen onderkomen, waar alle colleges gegeven zullen worden, waar studenten tijdens de collegeweken kunnen overnachten, waar voor hen gekookt wordt, waar ook de bibliotheek gevestigd is en voor studenten altijd toegankelijk is. 2020 wordt een jaar om te wennen aan de nieuwe situatie. Er moet nu veel zelf geregeld gaan worden.

Het gebouw kan ook geëxploiteerd worden voor andere doeleinden (verhuur) om zo de kosten te drukken. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de board ERSU. Hier is nog geen ervaring mee opgedaan.

Globaal gesproken draagt OZ 50% van de exploitatielasten, afgezien van salariskosten voor dr. H.H. (Erik) van Alten. In het komende jaar is daar naar verwachting € 39.000 mee gemoeid. De ERSU zal in 2020 een nieuw meerjarenbeleid opstellen. Daaruit kunnen financiële consequenties voortvloeien, waardoor het moeilijk is te voorspellen welke ondersteuning de komende jaren nodig is.

Daarnaast wordt financiële hulp geboden aan studenten. OZ stelt zich daarvoor garant, (€30K). De inkomsten daarvoor komen voor een deel binnen via het Student Adoptie Plan. Daarbij hebben Nederlandse kerken een binding aan de student. Geldstromen lopen via OZ en de lokale gemeente waar de student lid is. OZ neemt zich voor dit systeem in 2020 tegen het licht te houden.

Erik van Alten vertrekt in november 2019 naar Pretoria, Zuid-Afrika. Hij zal daar voor 50% predikant zijn van de Vrye Gereformeerde kerk Pretoria. Voor de andere 50% blijft hij verbonden aan het seminarie. Dat betekent dat hij geregeld in Kiev aanwezig zal zijn om colleges te geven en leiding te geven aan het seminarie. Hij blijft voor de komende twee jaar rector van het seminarie. Vanuit Pretoria zal hij de colleges voorbereiden en de studenten begeleiden.

Om dit mogelijk te maken zijn al mentoren aangetrokken die de studenten persoonlijk kunnen begeleiden. Ook is de staf van het seminarie uitgebreid met Oekraïners. In 2020 zal de board met een nieuw strategisch plan komen, waarin ook de overgangperiode van Erik van Alten (2020-2022) en een geleidelijke overdracht van verantwoordelijkheden aan nieuwe Oekraïense stafleden geregeld zal worden. In 2020 zal verder gewerkt worden aan samenwerking tussen board en OZ. In 2019 is afgesproken dat OZ een adviserende stoel krijgt binnen de board. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt en formeel vastgelegd.

De lasten voor Erik van Alten in 2020 zullen voor OZ iets lager zijn. OZ heeft in traktements-uitgaven 50% van de kosten van voorgaande jaren te rekenen, maar er zullen meer reiskosten zijn (reiskosten Pretoria – Kiev. Hiervoor is €12.500 begroot, incl. te verwachten kosten voor werk ds. C.J. (Cor) Harryvan.

Voor verdere jaren is te voorzien dat de kostenstructuur van ERSU verandert. Dat heeft betrekking op:

- Afstoten appartement waar voorheen administratie/bibliotheek was gehuisvest. Opbrengst onbekend, evenals aanwending¹ Zie ook onder 5.
- De gebruikservaringen met het nieuwe gebouw kunnen wensen opleveren
- Als over enkele jaren Erik van Alten zijn verbintenis met ERSU als hoofd staf beëindigt, is het aannemelijk dat een opvolger niet rechtstreeks onder contract OZ staat maar in dienst is van ERSU zelf.

2. UERC

Cor Harryvan is in september 2019 met zijn gezin definitief teruggekeerd naar Nederland. De UERC-kerken kunnen niet meer steunen op een missionair team. Dat zal wennen zijn. Bedoeling is Cor Harryvan beschikbaar te laten zijn om de kerken te adviseren en de churchplants te ondersteunen (ca. 50%) Een en ander voorzover een nieuwe werkring dit toelaat. Concreet kan dit betekenen het dat hij de komende jaren nog synodes zal bezoeken en ook de churchplanters zal toerusten voor hun werk.

OZ is voor de twee jaren na beëindiging van de uitzending (per september 2019) verantwoordelijk voor materiële kosten (traktement, woonlasten, VSE, etc.). Dit vloeit voort uit de afspraken die bij aanvang gemaakt zijn. OZ volgt de regelingen van het SKW. Daarboven is te rekenen met reiskosten NL-Oekraïne.

Naar aanleiding van het meerjarenbeleidsplan is op de synode van mei 2019 een vijf-jarencontract tussen OZ en UERC-kerken ondertekend. OZ blijft de kerken in Oekraïne steunen, omdat financiële zelfstandigheid nog niet haalbaar is. Het besluit om elk jaar 5% te minderen op de steun aan de kerken in Oekraïne is voor een jaar opgeschort, op verzoek van de UERC-kerken, omdat de kerken het anders niet meer kunnen bolwerken. Aan de kerken is uitdrukkelijk verzocht om met een nieuw en beter systeem te komen om te groeien naar financiële zelfstandigheid, anders gaat de regel van 5%/jaar in mindering gewoon na een jaar weer verder.

Het nieuwe systeem moet beantwoorden aan een aantal criteria:

- Het moet een perspectief/prikkel bevatten aan de kerken om te groeien in financiële zelfstandigheid (bevorderen van eigenaarschap);
- Het moet rekening houden met de plaatselijke situatie (groot verschil tussen Kiev en Tavrieske);
- Het moet realistisch zijn, waarmee wordt bedoeld dat het qua methodiek voor de kerken en OZ hanteerbaar is.

Voor het ontwikkelen van een dergelijke nieuwe systematiek is een jaar uitgetrokken. Vanuit OZ is de inzet om support te bieden op basis van lokale reële kosten en voorzover de lokale kerk deze kosten niet kan dragen. Omdat de reële kosten in Oekraïne stijgen (vooral energielasten en prijspeil levensmiddelen), gecombineerd met achterblijvende omvang groei gemeenten, moet voor komende jaren eerder gerekend worden met groei uitgaven dan krimp van 5% per jaar. In de begroting is daarom rekening gehouden met bescheiden groei van deze kosten (plm. €4000 stijging per jaar).

In 2019 is besloten een deel van de kosten van afbouw bestaande kerkbouwprojecten (Ruda, Tavrieske en Chmelnitsky) te nemen in het boekjaar 2019 (€25.000 in 2019).

¹ Een vraagstuk is de aanwending van het vastgoed dat momenteel in bezit is van OZ. Advies van terzake kundigen is om op dit moment niet te verkopen, maar te bezien of hier een structureel opbrengst genererende toepassing kan worden gerealiseerd. In dit kader kan het ook een optie zijn dit administratieappartement aan te houden.

De redenen hiervoor zijn:

- Kerkbouw wordt anders een zeer langjarig project, zoals praktijk laat zien;
- De omvang van de reserves laten toe dit in één keer te doen.

Voor deze post is €40K begroot, met een uitloop naar volgende jaren ad €10K.

3. Churchplants

De volgende churchplants en churchplanters zijn actief:

- Kamjanets-Podilsky Herman Panko
- Zhytomir Oleg Kutowyi
- Sarny Wasili Pilipenko
- Hola Pristan Oleksii Blyzniuk, in juni 2019 door OZ goedgekeurd en is vanaf september 2019 van start gegaan.

De synode van de UERC heeft een commissie die deze churchplants ondersteunt en adviseert, maar dat is kwetsbaar. Ondersteuning door Cor Harryvan blijft in 2020 nog wel gewenst, ook voor de kerken UERC. Ook zal OZ de churchplants blijven toetsen op levensvatbaarheid. Dit is een nieuw aspect, hier is nog geen beleid/methodiek voor om dit te toetsen.

Verwachting is dat er nog meer aanvragen in de toekomst zullen komen. Aan de ene kant een mooie ontwikkeling, zegen op het werk en op het seminarie. Dit plaatst OZ ook voor de vraag hoe toekomstbestendig dit is. In 2020 zal OZ zich hierop moeten bezinnen. Dit betreft ook de vormgeving van het kerkmodel. Als het een blijvend gegeven is dat gemeenten een omvang hebben van ca 70 leden, dan is onderhoud eigen predikant en kerkgebouw niet realistisch, zo is de gedachte.

Vooralsnog bieden churchplants de meest realistische mogelijkheid de doelstelling van OZ te realiseren. In de begroting is daarom ruimte gecreëerd voor toekomstige churchplants (+ €10K/jaar).

4. Pensioenen en sociaal fonds

De UERC-kerken hebben bij OZ de vraag neergelegd omtrent de pensioenvoorziening van de predikanten. Dit is een moeilijke vraag. Als OZ dit gaat financieren vergroot dit de afhankelijkheid van de kerken van Nederlands geld nog verder, wat geen goede ontwikkeling is. Aan de andere kant is het niet realistisch en te verwachten dat de kerken in Oekraïne op korte termijn voor de pensioenvoorziening van hun predikanten kunnen zorgen. In 2020 zal OZ hierin een koers moeten bepalen.²

Een ander beleidspunt is de vraag naar ondersteuning ingeval van ziektekosten. Tot dusver zijn die aanvragen ad hoc behandeld. Aan de UERC is in overweging gegeven het Noodhulp Fonds dat i.v.m. de oorlogshandelingen was opgericht om te zetten in een sociaal fonds. Incidentele hoge kosten kunnen dan hieruit (deels) bestreden worden. Voorwaarde is wel dat de eigen verantwoordelijkheid van UERC zichtbaar aanwezig is. De vraag is vrij recent, op dit moment is niet te overzien of en zo ja hoe hoog een OZ-bijdrage kan zijn.

² De vraag naar financiering pensioenvoorziening is opgekomen n.a.v. vertrek Nederlanders. OZ heeft zich georiënteerd hoe dit op andere zendingsterreinen is opgelost. Verschillende varianten, maar gemeenschappelijk is dat de verantwoordelijkheid niet in NL rust.

Als wens is geuit het vastgoed te verkopen, de opbrengst in een fonds te doen en daaruit de pensioenen te betalen. OZ oordeelt dat vooralsnog als weinig realistisch. Wel ziet OZ een verantwoordelijkheid mee te denken aan oplossing van dit vraagstuk. Een vorm van opbrengst genererende entiteit is een optie.

5. Vastgoed

Nu het missionair team uit Oekraïne vertrokken is, komen er twee woonvoorzieningen vrij. Na onderzoek en gesprekken is gebleken dat lange termijn verhuur op dit moment de beste optie is. Het appartement aan Tolstoi Avenue is voor twee jaar verhuurd; het pand aan Dobriput voor een jaar. Dat is plezierig, omdat het dan niet leegstaat, en het geeft OZ tijdsruimte om definitieve bestemmingen te kiezen. Dit plan zal in 2020 verder uitgewerkt moeten worden. De opbrengsten van de verhuur vallen goeddeels weg tegen de kosten van huur woning fam. Harryvan in NL.³

6. Nieuw beleid

De statuten geven aan, dat het doel van OZ is, de verbreiding van het evangelie in Oekraïne en verder het Oost-Europese taalgebied. De afgelopen jaren is vooral ingezet op Oekraïne: de UERC, ERSU en diaconale projecten als TRW.

Het op langere termijn (deels) vrijvallen van kosten voor de uitgezondenen maakt ruimte voor nieuw beleid. Met de kerken GLD/FLD is dit besproken, met een mogelijke optie bij ontbreken daarvan, het quotum aan te passen naar nieuw structureel kostenniveau.

De volgende gedachten leven waar het gaat om nieuwe mogelijkheden:

- a. Financieel ondersteunen partnerrelaties (zie hieronder bij 7);
- b. Ruimhartig inzetten op nieuwe churchplants;
- c. Aangaan van contacten met seminaries te Riga en Hongarije⁴. Het advies is gegeven om als OZ een verbindende rol te spelen tussen de drie bestaande seminaries in Oost-Europa;
- d. Sociale projecten, gelieerd aan gemeenten/churchplants: bijv. daklozenopvang, opvang tienermoeders (Zhytomir) Baby-Sun (Rivne), uitbreiding activiteiten TRW (Rivne);
- e. Ondersteuning studenten ERSU uitbreiden naar deelnemers niet afkomstig uit UERC;
- f. Herziening beleid geen *nieuwe* kerkbouwprojecten te financieren;
- g. Aangaan contacten met kerken buiten de Oekraïne (is onderzocht, momenteel geen kansrijke mogelijkheden).

Nogmaals, dit zijn opties die in onderzoek zijn, en waarvan op voorhand niet geschat kan worden welke kosten hieraan verbonden kunnen zijn.

In de begroting is hiervoor ruimte opgenomen van €100K (nieuw beleid, €20K/jaar).

³ Er zijn hier verschillende beleidsopties. De meest simpele is het vastgoed te verkopen en de opbrengst toe te voegen aan de reserves (al dan niet via verrekening constructies). Dit is weinig gewenst: de panden zijn aangekocht met geld dat voor besteding in Oekraïne gegeven is en het is niet nodig de reserves te laten groeien.

Als vermeld is een andere optie te verkopen en de opbrengst aan te wenden voor soort emeritaatskas. Dit lijkt weinig realistisch: de omvang is daarvoor te beperkt en het fonds is snel leeg.

Bij bestuur OZ leeft wel de stellige wens deze bezittingen aan te wenden in een inkomsten genererende entiteit die het werk in Oekraïne ten goede komt. Vraagstukken hierbij zijn de juridische beheersconstructie en structurele toepassingen.

⁴ Met het hoofd seminarie te Riga zijn hierover verkennende gesprekken gevoerd.

7. Partnerschap relaties tussen kerkelijke gemeenten NL-UERC

In 2019 heeft OZ alle kerken in Gelderland/Flevoland gevraagd om hun betrokkenheid met de zending vorm te geven door middel van een partnerschap relatie met een van de UERC-kerken in Oekraïne. Deze partnerschappen hebben een relationele strekking, waarmee wordt bedoeld dat de contacten een bemoedigende en geloofsversterkende aard hebben, en niet bedoeld zijn voor materiele ondersteuning. Ongeveer een derde van de alle kerken hebben gereageerd. Een paar kerken zijn enthousiast, maar veel kerken zien op dit moment geen kans om een partnerschap aan te gaan. Onbekendheid met wat een partnerschap inhoudt, kan hierin een rol spelen. OZ zal in 2020 doorgaan met het onder de aandacht brengen van deze partnerschapsrelaties. Ook wil OZ dit faciliteren door een werkvorm te creëren waar de ervaringen en tips kunnen worden gedeeld. Denk aan do's and don'ts, oplossen taalbarrières, wat is passend in relatiecadeausfeer, wat zijn zinvolle programma's, hoe organiseer je "leren-van-elkaar", logistieke oplossingen, etc.

Wat kosten betreft wil OZ vasthouden aan de onderlinge solidariteit: als gezamenlijke kerken van Gelderland en Flevoland zijn we verantwoordelijk voor het werk in Oekraïne. Voor OZ betekent dat wanneer met deze partnerschappen hoge kosten gemoeid zijn (bijv. door reiskosten vanuit Oekraïense kerken) deze door OZ kunnen worden gedragen.

Dit is nieuw beleid dat verder doordacht moet worden. In de begroting is hiervoor een stelpost opgenomen ad €10K/jaar.

8. Financiën en quota

Vanuit de kerken in Nederland is de vraag gekomen welke gevolgen het repatriëren van Cor Harryvan en Erik van Alten heeft voor de hoogte van de quota. Sommige kerken hebben uitdrukkelijk gevraagd om verlaging van de quota. Een forse quota-verlaging is de eerste twee jaar niet te verwachten, omdat Cor en Erik respectievelijk vanuit Nederland en Zuid-Afrika betrokken blijven bij het werk van OZ

Het financiële beleid is er op gericht de reserves terug te brengen naar het niveau dat past bij de lange termijn risico's. OZ voorziet dat op langere termijn het uitgavenniveau lager is dan de voorgaande jaren. In combinatie met de royale reserves geeft dat ruimte voor lastenverlichting aan de kerken in NL. In de begroting is gerekend met verlaging van het quotum, waardoor het quotum voor OZ daalt naar €28,- per ziel per jaar (plus de incasso voor Verre Naasten ad €3.⁵

Doorrekening naar komende jaren leert dat de voorgestelde quotumverlaging, ontwikkeling kostenniveau bestaand beleid en opnemen ruimte voor nieuw beleid tezamen laat zien dat de reserves teruglopen tot €1400,- in 2029.

Daarmee is voldaan aan de wensen van de kerken in Gelderland/Flevoland.

In 2019 werd aan OZ een legaat geschonken van €100K. Dit is in de begroting verwerkt door daarmee de uitbouw van churchplants mee te financieren.

⁵ Er is overwogen de reserves in één slag terug te brengen, door een eenmalige terugstorting naar de kerken in Gelderland en Flevoland. Hiertoe is niet besloten, omdat

- het dan de vraag is of deze gelden bestemd blijven voor het oorspronkelijke doel (lees: wordt toegevoegd aan de reserves van de lokale kerk);
- er dan geen financiële ruimte is voor enig nieuw beleid.

De keuze van het bestuur is dus de reserves af te bouwen middels verlaging quotum.

Een te benoemen risico is dat de economische ontwikkelingen twee gevolgen hebben:

- a. de kosten van levensonderhoud in Oekraïne stijgen (met name ook energie) en
- b. de wisselkoers Euro/€-Grivna/UAH ontwikkelt zich in ons nadeel. De hoogste jaarkoers van de Grivna ten opzicht van Euro was 32,6 en laagste jaarkoers 26,3. Op dit moment is de koers 27,05.

De verplichtingen van OZ naar partijen in Oekraïne wordt zoveel mogelijk in 5-jaars overeenkomsten vastgelegd (met seminarie, UERC en TRW).

De kostenstructuur van OZ-bestedingen is tamelijk overzichtelijk en heeft naar verwachting geen plotselinge uitschieters. De inkomstenkant is iets risicovoller omdat de zendingsgedachte zich in mindere populariteit kan verheugen dan eerder wel het geval was.

De uitvoeringskosten dalen zowel in NL als in Oekraïne, vooral als gevolg beëindiging Missionair Team. De gevolgen in geld zijn in de begroting verantwoord bij de uitvoeringskosten.

9. Verplichtingen in NL

OZ neemt deel in het Landelijk Samenwerkingsverband (LSV). Hieruit vloeit de verplichting voort op te treden als incassobureau voor Verre Naasten. Daarnaast betaalt OZ een bijdrage voor het uitgeven van het tijdschrift Naast.

Verder draagt OZ bij in de kosten van het tijdschrift Naast (landelijk) en Regio Oekraïne Zending (regionale uitgave bij Naast). Tot slot, OZ is lid van het CPOE, een platform van christelijke organisaties actief in Oost Europa. Kosten €500.

Tenslotte.

Het bestuur OZ hoopt met dit jaarplan inzicht te hebben gegeven in de activiteiten van de stichting, en daarmee ook te verantwoorden hoe de door de kerken verleende steun wordt besteed.

Bestuur OZ